

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3478/2564

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการสูงสุดโจทก์ นางสาว ก.ผู้ร้อง นางสาว ป.ผู้คัดค้าน นาย ย.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.อ. มาตรา 118, ป.วิ.อ. มาตรา 39, ป.พ.พ. มาตรา 1719,

พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. 2534 มาตรา 4, ป.อ. มาตรา 91, ป.อ. มาตรา 83

ย่อ / หลักกฎหมาย

คดีนี้ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยที่ 4 ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราว โดยนำสมุดบัญชีเงินฝากประจำธนาคารเป็นหลักประกัน และศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว จำเลยที่ 4 ในระหว่างพิจารณา แต่ในระหว่างการเลื่อนคดีไปเพื่อนัดฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตาย ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 4 สัญญาประกันตัว จำเลยที่ 4 เป็นอันสิ้นสุดลง ศาลชั้นต้นต้องคืนหลักประกันแก่ผู้ประกันตาม ป.วิ.อ. มาตรา 118 แต่เมื่อจำเลยที่ 4 ซึ่งเป็นผู้ประกันถึงแก่ความตาย ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลและผู้คัดค้านซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับมรดกหลักประกันดังกล่าวตามพินัยกรรมต่างยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันดังกล่าวต่อศาลชั้นต้น การพิจารณาคำร้องดังกล่าวย่อมเป็นกรณีพิจารณาความเกี่ยวกับสัญญาประกันตัวจำเลยที่ 4 ในคดีอาญา และเป็นเรื่องของกระบวนการพิจารณาทางอาญา การใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ต้องเป็นไปตาม ป.วิ.อ. ภาค 4 ลักษณะ 1 และลักษณะ 2 ซึ่งไม่มีบทบัญญัติว่าเมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างไรแล้ว ให้คำสั่งหรือคำพิพากษาศาลอุทธรณ์นั้นถึงที่สุดแต่ประการใด ผู้คัดค้านจึงขอที่จะฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้คืนหลักประกันให้แก่ผู้ร้องได้ ป.วิ.อ. มาตรา 118 บัญญัติว่า "เมื่อคดีถึงที่สุดหรือความรับผิดชอบตามสัญญาประกันหมดไปตามมาตรา 116 หรือโดยเหตุอื่น ให้คืนหลักประกันแก่ผู้ที่ควรรับไป" ดังนี้ เมื่อจำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตายอันเป็นเหตุให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตาม ป.วิ.อ. มาตรา 39 (1) สัญญาประกันตัวจำเลยที่ 4 เป็นอันสิ้นสุดลง ศาลจึงขอที่จะคืนหลักประกันให้แก่ผู้ที่ควรรับไป แม้ผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 ตามคำสั่งศาลมีหน้าที่ตามกฎหมายในการรวบรวมทรัพย์สินมรดกของจำเลยที่ 4 ผู้ตายรวมเข้าไว้ในกองมรดกผู้ตายรวมถึงการขอคืนหลักประกันของจำเลยที่ 4 ผู้ตายเพื่อแบ่งปันแก่ทายาทตาม ป.พ.พ. มาตรา 1719 แต่เมื่อผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันดังกล่าวด้วย โดยอ้างว่าจำเลยที่ 4 ทำพินัยกรรมมรดกเป็นสมุดบัญชีเงินฝากประจำดังกล่าวให้แก่ผู้คัดค้าน และตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกและผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 ซึ่งคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดเพชรบุรี กรณีจึงยังฟังได้ไม่แน่นอนว่าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านเป็นผู้ที่ควรได้รับสมุดบัญชีเงินฝากประจำอันเป็นหลักประกันไปจากศาลชั้นต้น การที่ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นผู้สั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวใช้ดุลพินิจให้รอฟังคำสั่งศาลจังหวัดเพชรบุรีในคดีดังกล่าว จึงชอบแล้ว

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องจากโจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษจำเลยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ.2534 มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91, 83 รวม 3 ส่วน เป็นคดีหมายเลขคำที่ 6920/2550 คดีหมายเลขคำที่ 6921/2550 และคดีหมายเลขคำที่ 6922/2550 ของ

ศาลชั้นต้นและศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้รวมพิจารณาคดีดังกล่าวเป็นคดีเดียวกันกับคดีหมายเลขดำที่ 8015/2552 คดีหมายเลขดำที่ 8016/2552 และคดีหมายเลขดำที่ 8017/2552 ของศาลชั้นต้น โดยให้เรียกจำเลยทั้งสามสำนวนนี้ว่าจำเลยที่ 4 ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ปล่อยจำเลยที่ 4 ชั่วคราวในระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น ตีราคาประกันแต่ละสำนวนรวมกัน 2,250,000 บาท โดยจำเลยที่ 4 นำสมุดบัญชีเงินฝากประจำของจำเลยที่ 4 ซึ่งมีเงินฝาก 2,300,000 บาท เป็นหลักประกันจำเลยที่ 4 ให้การรับสารภาพทั้งสามสำนวนและจำเลยในสำนวนอื่นให้การรับสารภาพ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้เลื่อนการอ่านคำพิพากษาเพื่อให้จำเลยนี้และจำเลยอื่นพ่อนชำระหนี้ ในระหว่างการเลื่อนการอ่านคำพิพากษา วันที่ 16 ธันวาคม 2562 ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า จำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตาย เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2562 และผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาล ขอคืนหลักประกันที่เป็นสมุดบัญชีเงินฝากประจำดังกล่าว ศาลชั้นต้นนัดพร้อมคู่ความเพื่อสอบถามหรือนัดฟังคำพิพากษา โจทก์แถลงรับว่าจำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตายแล้ว ศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (ที่ถูก เฉพาะจำเลยที่ 4) วันที่ 8 พฤษภาคม 2563 ผู้คัดค้านยื่นคำร้องว่า ผู้คัดค้านเป็นผู้รับมรดกเงินฝากประจำดังกล่าวและเป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรมของจำเลยที่ 4 และยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดเพชรบุรีขอถอนผู้ร้องออกจากการเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 และมีคำสั่งตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรมของจำเลยที่ 4 คดีอยู่ในระหว่างพิจารณาของศาลจังหวัดเพชรบุรี ขอให้สั่งคืนหลักประกันสมุดบัญชีเงินฝากประจำของจำเลยที่ 4 ให้แก่ผู้คัดค้านศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า กรณียังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผู้มีอำนาจจัดการทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย จึงเห็นสมควรรอคำสั่งของศาลจังหวัดเพชรบุรีในการไต่สวนดังกล่าว หากศาลมีคำสั่งประการใด ให้ผู้มีส่วนได้เสียดังกล่าวแจ้งให้ศาลชั้นต้นทราบ ผู้ร้องอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับ ให้คืนหลักประกันให้แก่ผู้ร้อง ผู้คัดค้านฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาตามคำแก้ฎีกาของผู้ร้องก่อนว่า คำพิพากษาศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตามกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ระหว่างพิจารณาของศาลชั้นต้น จำเลยที่ 4 ยื่นคำร้องขอปล่อยชั่วคราวโดยนำสมุดบัญชีเงินฝากประจำธนาคารเป็นหลักประกัน และศาลชั้นต้นมีคำสั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจำเลยที่ 4 ในระหว่างพิจารณา แต่ในระหว่างการเลื่อนคดีไปเพื่อนัดฟังคำพิพากษาศาลชั้นต้นจำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตาย ศาลชั้นต้นจึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีเฉพาะจำเลยที่ 4 สัญญาประกันตัวจำเลยที่ 4 เป็นอันสิ้นสุดลง ศาลชั้นต้นต้องคืนหลักประกันแก่ผู้ประกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 118 แต่เมื่อจำเลยที่ 4 ซึ่งเป็นผู้ประกันถึงแก่ความตาย ผู้ร้องซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลและผู้คัดค้านซึ่งอ้างว่าเป็นผู้รับมรดกหลักประกันดังกล่าวตามพินัยกรรมต่างยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันดังกล่าวต่อศาลชั้นต้น การพิจารณาคำร้องดังกล่าวย่อมเป็นกรณีพิจารณาความเกี่ยวกับสัญญาประกันตัวจำเลยที่ 4 ในคดีอาญา และเป็นเรื่องของกระบวนการพิจารณาทางอาญาการใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 4 ลักษณะ 1 และลักษณะ 2 ซึ่งไม่มีบทบัญญัติว่าเมื่อศาลอุทธรณ์มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างไรแล้ว ให้คำสั่งหรือคำพิพากษาศาลอุทธรณ์นั้นถึงที่สุดแต่ประการใด ผู้คัดค้านจึงขอบทที่ฎีกาโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ให้คืนหลักประกันให้แก่ผู้ร้องได้ นอกจากนั้น ฎีกาของผู้คัดค้านที่ว่าผู้คัดค้านเป็นผู้รับมรดกและเป็นผู้จัดการมรดกตามพินัยกรรมของจำเลยที่ 4 มีสิทธิขอคืนหลักประกัน แต่ผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 และตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกแทน คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้รอผลคดีดังกล่าวก่อนพิจารณาสั่งเรื่องคืนหลักประกันจึงชอบแล้ว นั้น ถือได้ว่าฎีกา

ของผู้คัดค้านโต้แย้งคำพิพากษาศาลอุทธรณ์โดยชัดแจ้งแล้ว จึงขอที่ศาลฎีกาจะรับฎีกาดังกล่าวไว้พิจารณาได้ ปัญหาต้องวินิจฉัยประการสุดท้ายตามฎีกาของผู้คัดค้านมีว่า ผู้ร้องเป็นผู้ที่ควรได้รับหลักประกันคืนจากศาลชั้นต้นหรือไม่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 118 บัญญัติว่า "เมื่อคดีถึงที่สุดหรือความรับผิดชอบตามสัญญาประกันหมดไปตามมาตรา 116 หรือโดยเหตุอื่น ให้คืนหลักประกันแก่ผู้ควรรับไป" ดังนี้ เมื่อจำเลยที่ 4 ถึงแก่ความตายอันเป็นเหตุให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (1) สัญญาประกันตัวจำเลยที่ 4 เป็นอันสิ้นสุดลง ศาลจึงขอที่จะคืนหลักประกันให้แก่ผู้ควรรับไป แม้ผู้ร้องเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 ตามคำสั่งศาลมีหน้าที่ตามกฎหมายในการรวบรวมทรัพย์สินมรดกของจำเลยที่ 4 ผู้ตายรวมเข้าไว้ในกองมรดกผู้ตายรวมถึงการขอคืนหลักประกันของจำเลยที่ 4 ผู้ตายเพื่อแบ่งปันแก่ทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1719 แต่เมื่อผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอคืนหลักประกันดังกล่าวด้วย โดยอ้างว่าจำเลยที่ 4 ทำพินัยกรรมยกมรดกเป็นสมุดบัญชีเงินฝากประจำดังกล่าวให้แก่ผู้คัดค้าน และตั้งผู้คัดค้านเป็นผู้จัดการมรดกและผู้คัดค้านยื่นคำร้องขอถอนผู้ร้องจากการเป็นผู้จัดการมรดกของจำเลยที่ 4 ซึ่งคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลจังหวัดเพชรบุรี กรณีจึงยังฟังได้ไม่แน่นอนว่าผู้ร้องหรือผู้คัดค้านเป็นผู้ที่ควรได้รับสมุดบัญชีเงินฝากประจำอันเป็นหลักประกันไปจากศาลชั้นต้น การที่ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นผู้สั่งอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวใช้ดุลพินิจให้รอฟังคำสั่งศาลจังหวัดเพชรบุรีในคดีดังกล่าว จึงชอบแล้ว ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษาให้คืนหลักประกันแก่ผู้ร้องนั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของผู้คัดค้านฟังขึ้น พิพากษากลับ ให้บังคับคดีตามคำสั่งศาลชั้นต้น

องค์คณะ

สันติชัย วัฒนวิทย์กรรม · ชลิต กฐินะสมิต · กิตติพงษ์ ศิริโรจน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/3478/2564>